

17.9.2019

Varhaiskasvatus 2018

Päälöydökset

- Varhaiskasvatukseen osallistui 252 216 lasta vuonna 2018. Määrä vastaa noin 74 prosenttia väestön 1–6-vuotiaista lapsista.
- Kuntien myöntämää varhaiskasvatuksen palveluseteliä käyttäneiden osuus oli 11 prosentilla kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista.
- Kelan yksityisen hoidon tuen osuus varhaiskasvatuksessa oli 6 prosenttia.
- Kuntien ja kuntayhtymien omilla ja ostopalveluna hankituissa varhaiskasvatuspaikoissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa oli 83 prosenttia kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista.

Salla Säkkinen
salla.sakkinen@thl.fi

Tuula Kuoppala
tuula.kuoppala@thl.fi

TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

ISSN 1798-0887

Palveluseteliä käytetään yhä useammin varhaiskasvatuksessa

Varhaiskasvatukseen osallistui kaikkiaan 252 216 lasta vuonna 2018. Määrä vastaa noin 74 prosenttia väestön 1–6-vuotiaista lapsista¹. (Liitetaulukko 1.)

Kuntien ja kuntayhtymien omilla ja ostopalveluna hankkimissa varhaiskasvatuspaikoissa päiväkodeissa oli 76 prosenttia (191 769 lasta) ja perhepäivähoidossa 7 prosenttia (18 361 lasta) kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista vuonna 2018.

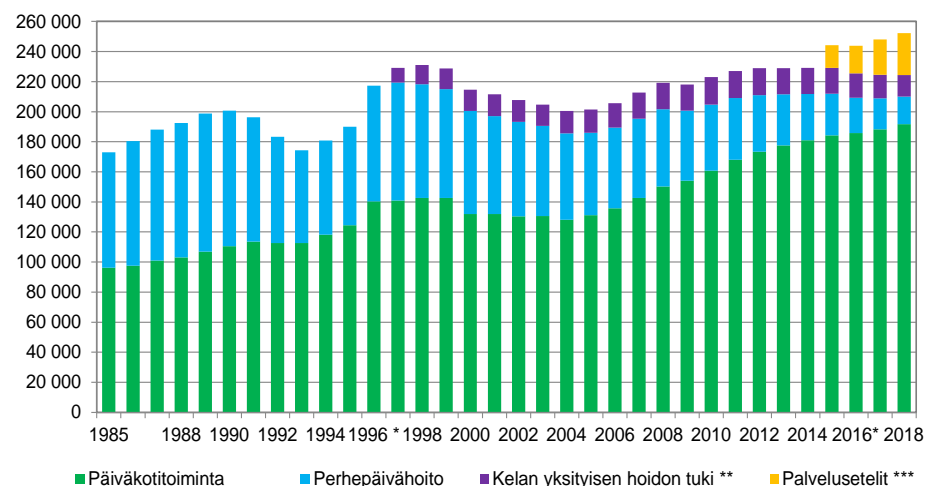
Kunnan myöntämää varhaiskasvatuksen palveluseteliä hyödynnettiin 27 847 lapsen varhaiskasvatuspaikkaa valittaessa. Varhaiskasvatuksen palveluseteliä käyttäneiden osuus oli 11 prosenttia kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista. Palvelusetelin käyttö lisääntyi 19 prosenttia (4 398 kpl) edellisestä vuodesta.

Kelan yksityisen hoidon tuen hoitorahaa maksettiin 6 prosentille (14 239 lasta) varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista. Kelan yksityisen hoidon tuki on vaihtoehto kunnan järjestämälle varhaiskasvatukselle.

Varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuuksissa oli suuria ikäryhmittäisiä eroja. Alle 1-vuotiaista oli varhaiskasvatuksessa prosentti, kaksivuotiaista 66 prosenttia ja viisivuotiaista lähes 89 prosenttia.

Lasten lukumäärät ovat ajankohdalta 31.12.

Kuvio 1. Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset 1985–2018

* Vuodesta 1996 alkaen subjektiivinen päivähoito-oikeus kaikille alle kouluikäisille lapsille. Vuodesta 2016 alkaen lapsen subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen rajattiin 20 tuntiin viikossa.

** Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta tuli voimaan 1.8.1997.

*** Muutos tiedonkeruussa ja tilastoinnissa. Toimintavuodesta 2015 alkaen tietoja kerätään myös niistä lapsista, joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatuksen järjestämistä varten. Palvelusetelin käyttö mahdollistui 1.8.2009 alkaen jolloin Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä astui voimaan.

1 Lähde: [Väestörakenne 2018, Tilastokeskus](#)

Lapset kunnallisessa ja yksityisessä varhaiskasvatuksessa

Suomessa kaikkiaan 252 216 lasta osallistui varhaiskasvatukseen vuonna 2018. Lukumäärä vastaa 74 prosenttia väestön 1–6-vuotiaista lapsista. (Taulukko 1.)

Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Varhaiskasvatustilastoon on koottu tiedot kunnan ja kuntayhtymien omissa tai ostopalveluna hankituissa varhaiskasvatuspaikoissa päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa, kunnan myöntämän palvelusetelin turvin tai Kelan yksityisen hoidon tuella varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista. Tämä tilasto ei sisällä tietoa varhaiskasvatukseen avoimessa varhaiskasvatustoiminnassa osallistuneista lapsista.

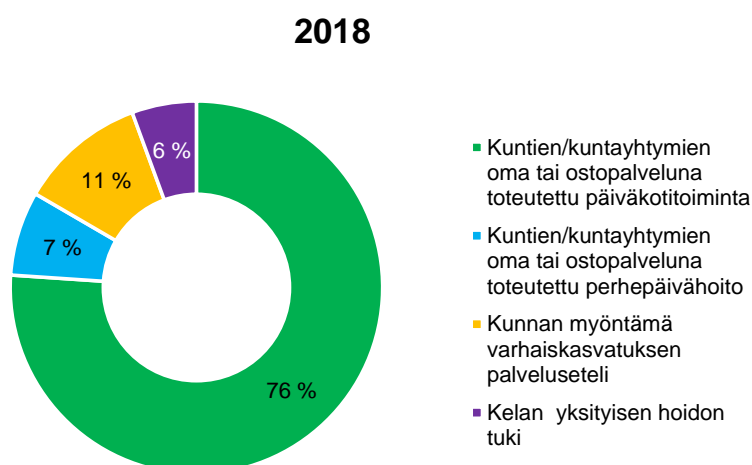
Kunnan ja kuntayhtymien omissa tai ostopalveluna hankituissa varhaiskasvatuspaikoissa päiväkodeissa varhaiskasvatukseen osallistui yhteensä 191 769 lasta vuonna 2018 ja sen osuus oli 76 prosenttia kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista. Vastaavassa perhepäivähoidossa oli 18 361 lasta, mikä on 7 prosenttia kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista (252 216). (Liitetaulukko 2.)

Varhaiskasvatus voidaan toteuttaa myös kunnan myöntämän palvelusetelin avulla. Vuonna 2018 yhteensä 27 847 lapsen varhaiskasvatus toteutettiin palveluseteleillä. Palveluseteleiden osuus oli 11 prosenttia kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista. Varhaiskasvatuksen palveluseteleitä käyttävien lasten määrä lisääntyi 4 398 lapsella vuodesta 2017. (Taulukko 1, kuvio 2 ja liitetaulukko 1 ja 2.)

Kelan yksityisen hoidon tuen hoitorahaa maksettiin 14 239 lapsen varhaiskasvatuksen järjestämistä varten. Kelan yksityisen hoidon tuen hoitorahaa voi anoa, mikäli lapsi ei osallistu kunnalliseen varhaiskasvatukseen. Yksityisen hoidon tuen osuus varhaiskasvatuksessa oli 6 prosenttia vuonna 2018. Varhaiskasvatus yksityisen hoidon tuella väheni 1 348 lapsella (9 %) vuodesta 2017. (Taulukko 1, kuvio 2 ja liitetaulukko 1 ja 2.)

Myönnettyllä palvelusetelillä tai yksityisen hoidon tuella voi hankkia varhaiskasvatuspaikan joko yksityisestä päiväkodista tai perhepäivähoidosta.

Kuvio 2. Varhaiskasvatuksen jakautuminen kunnan/kuntayhtymien oman tai ostopalveluna toteutetun päiväkotitoiminnan, perhepäivähoidon ja kuntien myöntämien palvelusetelien sekä Kelan yksityisen hoidon tuen välillä 2018, %

Varhaiskasvatuksessa olleiden lasten määrä yhteensä, N=252 216

Vanhemmat voivat valita kunnallisen varhaiskasvatuksen, varhaiskasvatuksen palvelusetelin tai Kelan yksityisen hoidon tuen hoitorahan sijaan Kelan kotihoidon tuen alle 3-vuotiaalle lapselle. Kotihoidon tukeen on oikeus, jos perheen yhtä alle 3-vuotiaasta lasta hoidetaan kotona. Kela maksoi lasten kotihoidon tukea 66 196 lapselle, mikä on 43,9 prosenttia 9 kk–2-vuotiaista lapsista (31.12.2018). Yleensä kotihoidon tuen hakee vanhempi tai muu huoltaja.²

² [<http://www.kela.fi/kotihoidontuki>]

Taulukko 1. Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset 1985–2018

Lapset kuntien ja kuntayhtymien omilla ja ostopalveluna hankituissa varhaiskasvatuspaikoissa					Lapset joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatukseen järjestämistä varten **	Kelan yksityisen hoidon tukea saaneet lapset	Varhaiskasvatus yhteensä	Varhaiskasvatuksen osuus 1–6-vuotiaista, %	Lapsia esiopetuksessa
Lapsia päiväkodeissa	Lapsia perhepäivähoidossa *		joista kokoaikainen päiväkotitoiminta	joista kokoaikainen perhepäivähoito					
1985	96 263	53 745	76 672	67 329	-	-	172 935	44,4	-
1986	97 452	58 255	82 944	71 878	-	-	180 396	46,4	-
1987	100 935	64 577	87 137	74 823	-	-	188 072	48,7	-
1988	103 000	65 811	89 549	77 729	-	-	192 549	50,4	-
1989	106 876	74 687	91 830	79 627	-	-	198 706	52,5	-
1990	110 582	80 034	90 064	78 092	-	-	200 646	53,4	-
1991	113 512	84 230	82 864	71 040	-	-	196 376	52,1	-
1992	112 692	85 745	70 605	60 472	-	-	183 297	48,2	-
1993	112 580	85 568	61 757	52 939	-	-	174 337	45,1	-
1994	118 130	90 110	62 625	53 736	-	-	180 755	46,3	-
1995	124 437	94 669	65 481	56 169	-	-	189 918	48,4	-
1996	140 407	105 336	76 866	65 777	-	-	217 273	55,5	-
1997	140 991	109 732	78 389	67 382	-	9 710	229 090	59,3	-
1998	142 598	113 840	75 706	65 706	-	12 760	231 064	60,8	-
1999	142 538	115 785	72 429	63 080	-	13 822	228 789	61,8	-
2000	131 857	89 132	68 630	58 914	-	14 060	214 547	59,1	58 654
2001	132 011	92 197	65 125	55 636	-	14 511	211 647	59,6	61 374
2002	130 413	91 223	62 837	53 700	-	14 449	207 699	59,6	59 724
2003	130 564	92 979	60 021	51 455	-	14 114	204 699	59,6	58 976
2004	128 011	91 902	57 658	50 084	-	14 851	200 520	58,8	56 587
2005	131 078	94 818	54 975	48 272	-	15 368	201 421	58,8	57 580
2006	135 652	99 982	53 680	47 668	-	16 352	205 684	60,0	57 452
2007	142 584	106 634	52 681	47 135	-	17 480	212 745	61,5	56 695
2008	150 239	114 154	51 311	46 308	-	17 648	219 198	62,7	56 209
2009	154 090	117 474	46 637	42 244	-	17 278	218 005	61,6	57 279
2010	160 735	122 806	44 012	40 231	-	18 341	223 088	62,3	58 013
2011	168 110	129 973	40 988	37 659	-	17 860	226 958	62,7	57 934
2012	173 460	133 586	37 603	34 428	-	17 918	228 981	62,7	58 705
2013	177 577	136 138	33 964	31 028	-	17 440	228 981	62,6	58 885
2014	181 049	138 387	30 667	28 205	-	17 348	229 064	62,7	60 380
2015	184 352	140 808	27 631	24 406	15 067	17 234	244 284	67,2	61 729
2016	185 876	134 951	23 349	20 632	18 383	16 338	243 946	68,1	62 376
2017	188 354	133 932	20 578	17 515	23 449	15 587	247 968	70,7	61 029
2018	191 769	141 127	18 361	15 549	27 847	14 239	252 216	73,9	61 488

* Mukaan lukien ryhmäperhepäivähoito.

** Muutos tiedonkeruussa ja tilastoinnissa. Toimintavuodesta 2015 alkaen tietoja on saatavissa myös niistä lapsista, joille kunta on myöntänyt varhaiskasvatuksen palvelusetelin. Palvelusetelin käyttö mahdollistui 1.8.2009 alkaen jolloin Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä astui voimaan.

- Tietoa ei ole saatavilla

Varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista noin puolet oli kuntien päiväkodeissa kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa

Kuntien ja kuntayhtymien omissa tai ostopalveluna hankitussa varhaiskasvatuksessa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa enemmistö (75 %) lapsista (210 130) osallistui kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen, osa-aikaisen varhaiskasvatuksen osuus oli 25 prosenttia. (Liitetaulukko 1.)

Kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista (252 216) yli puolet (56 %) oli kokoaikaisessa varhaiskasvatuksessa kunnallisessa päiväkotitoiminnassa (ml. kuntien ostopalvelut). (Liitetaulukko 1 ja 2.)

Kuntien ja kuntayhtymien kustantamaan päiväkotitoimintaan osallistuneista lapsista (191 769) 74 prosenttia oli kokoaikaisessa ja 26 prosenttia osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa. Kuntien ja kuntayhtymien kustantamassa perhepäivähoidossa (18 361 lasta) kokopäiväisen varhaiskasvatuksen osuus oli 85 prosenttia ja osapäiväisen varhaiskasvatuksen 15 prosenttia. (Liitetaulukko 1 ja 2.)

Kuntien ja kuntayhtymien (ml. ostopalvelut) oman päiväkotitoiminnan osuus on viimeisen 10 vuoden aikana lisääntynyt 17 prosenttiyksikköä suhteessa kuntien perhepäivähoitoon. Kunnallisessa päiväkotitoiminnassa oli 191 769 lasta (91 %) ja perhepäivähoidossa 18 361 lasta (9 %) vuonna 2018. Vuonna 2008 kuntien ja kuntayhtymien päiväkodeissa oli 150 239 (75 %) ja perhepäivähoidossa 51 311 lasta (25 %). (Kuvio 1 ja taulukko 1.)

Taulukko 2. Lasten lukumäärät kuntien ja kuntayhtymien omissa tai ostopalveluna hankituissa varhaiskasvatuspaikoissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa eriteltynä koko- ja osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen 1997, 2000 ja 2005–2018*

	Kokoaikainen varhaiskasvatus					Osa-aikainen varhaiskasvatus						
	alle 1-v.	1–2-v.	3–5-v.	6-v.	7-v.	0–7-v.	alle 1-v.	1–2-v.	3–5-v.	6-v.	7-v.	0–7-v.
1997	996	39 305	101 526	33 673	1 614	177 114	85	2 172	14 929	16 667	8 413	42 266
2000	737	35 467	101 568	9 204	1 070	148 046	48	1 687	11 817	32 331	6 558	52 441
2005	598	37 140	98 372	6 389	590	143 089	53	1 611	8 722	30 218	2 359	42 963
2006	637	39 284	101 276	5 952	501	147 650	34	1 606	8 055	29 968	2 019	41 682
2007	623	41 569	105 084	6 029	464	153 769	39	1 539	7 578	30 562	1 778	41 496
2008	610	43 942	109 544	5 942	424	160 462	28	1 501	7 184	30 805	1 570	41 088
2009	458	41 519	110 562	6 783	388	159 710	32	1 454	7 196	30 887	1 440	41 009
2010	483	42 830	112 163	7 225	336	163 037	30	1 437	7 299	31 750	1 194	41 710
2011	500	44 579	115 187	7 059	307	167 632	29	1 519	6 933	31 948	1 037	41 466
2012	384	43 515	116 559	7 231	314	168 003	19	1 555	7 098	33 425	952	43 049
2013	359	42 625	117 055	6 876	251	167 166	25	1 937	8 010	33 560	843	44 375
2014	350	41 991	116 995	6 984	272	166 592	24	1 963	7 988	34 310	839	45 124
2015	300	41 126	116 893	7 537	282	166 138	21	2 141	8 403	34 450	830	45 845
2016	284	38 706	109 194	6 968	431	155 583	39	4 030	14 274	34 452	847	53 642
2017	275	36 611	104 983	9 197	381	151 447	45	5 502	18 464	32 882	592	57 485
2018	300	36 824	107 014	12 035	503	156 676	46	4 948	16 414	31 325	721	53 454

* Luvut sisältävät kuntien ja kuntayhtymien omissa sekä ostopalveluna hankituissa varhaiskasvatuspaikoissa päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa olleiden lasten määrät. Kelan yksityisen hoidon tukea saaneet ja varhaiskasvatuksen palveluseteliä käyttäneet lapset eivät sisälly taulukon lukumääriin.

Varhaiskasvatuksen palveluseteli

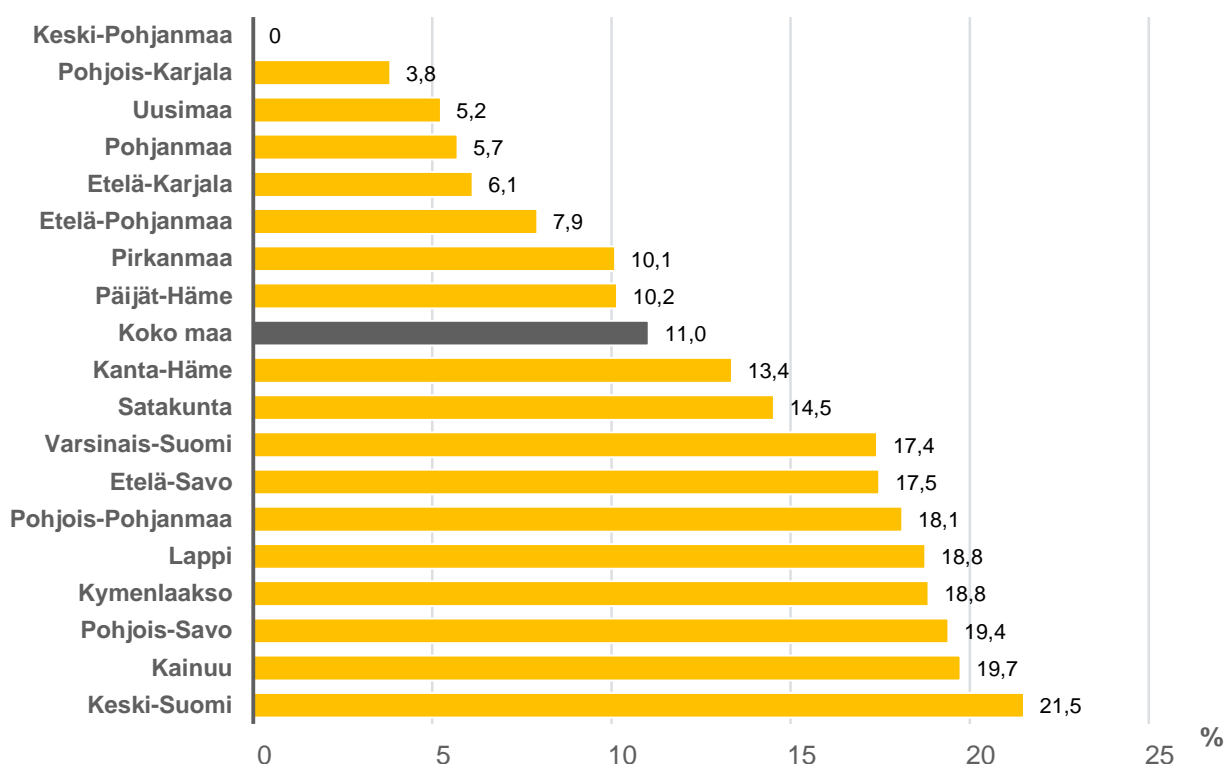
Vuodesta 2015 alkaen on varhaiskasvatuksen tilastoinnissa ollut mukana nyt myös ne lapset, joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatuksen järjestämistä varten. Perhe voi kunnan myöntämän palvelusetelin avulla valita lapsen varhaiskasvatuspaikan niistä yksityisistä palveluntuottajista, jotka kunta on hyväksynyt.

Palvelusetelin käyttö varhaiskasvatuksessa on ollut mahdollista 1.8.2009 alkaen jolloin Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä astui voimaan. Palvelusetelin käyttö varhaiskasvatuksessa on lisääntynyt nopeasti. Varhaiskasvatustilastoon kerättyjen tietojen mukaan vuonna 2015 palveluseteli oli käytössä 15 067 lapsella, vuoteen 2018 tultaessa määrä oli jo lähes kaksinkertainut (27 847).

Palvelusetelin osuus oli 11 prosenttia kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista vuonna 2018 (kuviot 2). Palveluseteliä varhaiskasvatuksessa käytti 27 847 lasta vuonna 2018, käyttö lisääntyi 19 prosenttia (4 398) edellisestä vuodesta 2017.

Palvelusetelin käyttö vaihteli Manner-Suomen maakunnissa vuonna 2018. Yleisintä varhaiskasvatuksen palvelusetelien käyttöä suhteessa kaikkiin varhaiskasvatukseen osallistuneisiin lapsiin oli Keski-Suomessa (21,5 %), Kainuussa (19,7 %) ja Pohjois-Savossa (19,4 %). Varhaiskasvatuksen palveluseteliä ei käytetty lainkaan Keski-Pohjanmaalla vuonna 2018. (Kuvio 3. ja liitetaulukko 2.)

Kuvio 3. Kunnan myöntämää palveluseteliä käyttäneiden lasten osuus kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista maakunnittain 2018, %

Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrissä ikäryhmäkohtaisia eroja

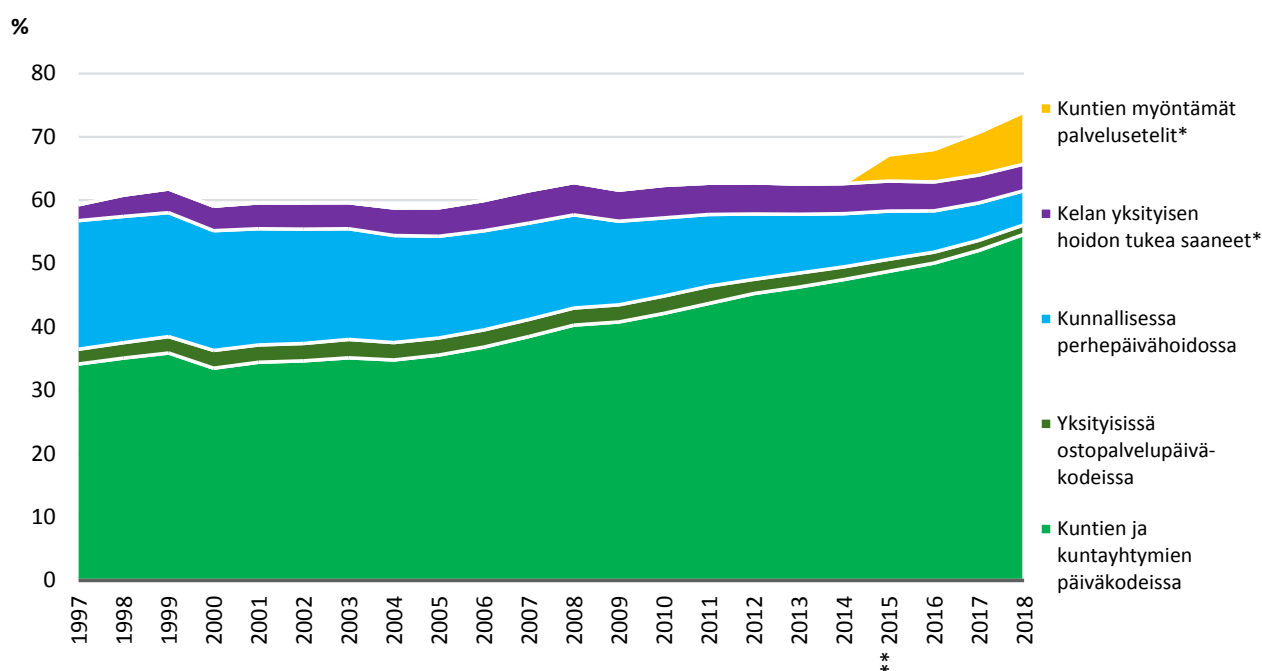
Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrissä oli eroja eri ikäryhmiä vertailtaessa. Alle 1-vuotiaat lapset olivat pääsääntöisesti kotona. Vuonna 2018 oli 443 alle 1-vuotiaasta lasta varhaiskasvatuksessa, tämä on 0,9 prosenttia vastaavanikäisestä väestöstä. Yksivuotiaita lapsia osallistui varhaiskasvatukseen kaikkiaan 17 874 mikä on 35,1 prosenttia vastaavanikäisestä väestöstä. Kaksivuotiaista lapsista jo 66,3 prosenttia ja viisivuotiaista lapsista 88,6 prosenttia osallistui varhaiskasvatukseen. (Taulukko 3.)

Taulukko 3. Varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset ikävuosittain ja heidän osuutensa vastaavasta väestöstä vuosina 2015–2018*

	31.12.2015		31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018	
	Varhais- kasvatukseen osallistuneet lapset, lkm	osuus vastaavasta väestöstä, %	Varhais- kasvatukseen osallistuneet lapset, lkm	osuus vastaavasta väestöstä, %	Varhais- kasvatukseen osallistuneet lapset, lkm	osuus vastaavasta väestöstä, %	Varhais- kasvatukseen osallistuneet lapset, lkm	osuus vastaavasta väestöstä, %
0–vuotiaat	421	0,8	443	0,8	440	0,9	443	0,9
1–vuotiaat	17 750	30,6	17 558	31,4	17 947	33,5	17 874	35,1
2–vuotiaat	34 064	57,7	34 143	58,5	35 111	62,5	35 676	66,3
3–vuotiaat	44 467	73,4	44 339	74,8	45 358	77,4	45 426	80,5
4–vuotiaat	48 468	79,3	48 934	80,4	49 247	82,6	50 032	85,0
5–vuotiaat	51 917	83,2	51 575	84,0	52 437	85,8	53 023	88,6
6–vuotiaat	46 070	74,2	45 655	72,9	46 448	75,3	48 488	79,0
7–vuotiaat	1 127	1,8	1 300	2,1	981	1,6	1 253	2,0
0–7–vuotiaat	244 284		243 946		247 968		252 216	

*Lukumääriin sisältyvät kaikki varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset (pl. avoin varhaiskasvatustoiminta).

Varhaiskasvatuksen palvelusetelien käytöstä kerätään tietoa ikäryhmittäin; alle 3-vuotiaat ja 3 vuotta täyttäneet. Tässä taulukossa varhaiskasvatuksen palvelusetelitä käyttäneiden lasten lukumäärät on jaettu ikävuosiin samassa suhteessa kuin yksityisen hoidon tukea saaneet lapset ikävuosittain.

Kuvio 4. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten osuus väestön 1–6-vuotiaista palvelun tuottajan mukaan vuosina 1997–2018

*Yksityisen hoidon tuella tai myönnetyllä palvelusetelillä voi hankkia varhaiskasvatuspaikan joko yksityisestä päiväkodista tai perhepäivähoidosta.

** Toimintavuodesta 2015 alkaen tietoja kerätään myös niistä lapsista, joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatuksen järjestämistä varten. Palvelusetelin käyttö mahdollistui 1.8.2009 alkaen jolloin Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä astui voimaan.

Taulukko 4. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten lukumäärä palvelun tuottajan mukaan ja osuus väestön 1–6-vuotiaista vuosina 1997, 2000, 2005, 2010, 2014–2018

	1997	2000	2005	2010	2014	2015 *	2016	2017	2018
Kunnallinen varhaiskasvatus	219 380	200 487	186 052	204 747	211 716	211 983	209 225	208 932	210 130
Kuntien päiväkodeissa	131 980	121 676	121 848	150 928	173 580	177 331	179 526	182 669	186 486
Yksityisissä ostopalvelupäiväkodeissa	9 011	10 181	9 230	9 807	7 469	7 021	6 199	5 685	5 283
Perhepäivähoidossa	78 389	68 630	54 974	44 012	30 667	27 631	23 349	20 578	18 361
Kuntien myöntämät palvelusetelit	-	-	-	-	-	15 067	18 383	23 449	27 847
Kelan yksityisen hoidon tuki	9 710	14 060	15 368	18 341	17 348	17 234	16 338	15 587	14 239
Varhaiskasvatus yhteensä	229 090	214 547	201 420	223 088	229 064	244 284	243 946	247 968	252 216
1–6-vuotiaat yhteensä 31.12.	386 293	363 160	342 487	358 034	365 613	363 349	358 400	350 703	341 269
	1997	2000	2005	2010	2014	2015	2016	2017	2018
Kunnallinen varhaiskasvatus	56,8	55,2	54,3	57,2	57,9	58,3	58,4	59,6	61,6
Kuntien päiväkodeissa	34,2	33,5	35,6	42,2	47,5	48,8	50,1	52,1	54,6
Yksityisissä ostopalvelupäiväkodeissa	2,3	2,8	2,7	2,7	2,0	1,9	1,7	1,6	1,5
Perhepäivähoidossa	20,3	18,9	16,1	12,3	8,4	7,6	6,5	5,9	5,4
Kuntien myöntämät palvelusetelit	-	-	-	-	-	4,1	5,1	6,7	8,2
Kelan yksityisen hoidon tuki	2,5	3,9	4,5	5,1	4,7	4,7	4,6	4,4	4,2
Varhaiskasvatus ilman palvelusetelitä	59,3	59,1	58,8	62,3	62,7	63,1	62,9	64,0	65,7
Varhaiskasvatus yhteensä ml. palvelusetelit						67,2	68,1	70,7	73,9

* Toimintavuodesta 2015 alkaen tietoja kerätään myös niistä lapsista, joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatuksen järjestämistä varten.

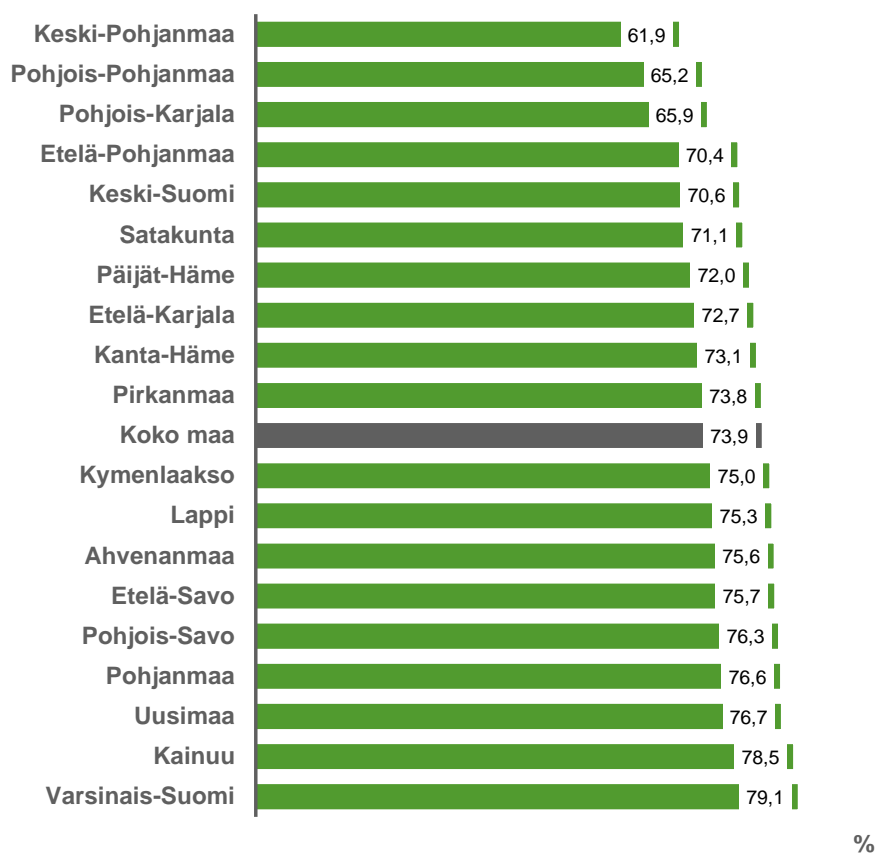
Varhaiskasvatuksessa olleiden lasten osuuksissa on alueellisia eroja

Varhaiskasvatukseen osallistuneilla lapsilla tarkoitetaan tässä tilastossa niitä, jotka ovat osallistuneet kunnan kustantaman varhaiskasvatukseen päiväkodeissa tai perhepäivähoidossa ja niitä, joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatuksen järjestämistä varten sekä niitä lapsia, joille on myönnetty Kelan yksityisen hoidon tukea.

Varhaiskasvatuksessa olleiden lasten osuuksissa väestön 1–6-vuotiaista on nähtävissä alueellisia eroja. Keski-Pohjanmaalla 61,9 prosenttia 1–6-vuotiaista lapsista osallistui varhaiskasvatukseen. Varsinais-Suomessa puolestaan 79,1 prosenttia ja Kainuussa 78,5 prosenttia 1–6-vuotiaista lapsista osallistui varhaiskasvatukseen. (Kuvio 5 ja liitetaulukko 1.)

Varhaiskasvatuksen tarkemmat alueelliset luvut on poimittavissa Sotkanet -verkkopalvelusta³.

Kuvio 5. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten osuus väestön 1–6-vuotiaista koko maassa ja maakunnittain 2018, %

Varhaiskasvatuksesta perittävät asiakasmaksut

Varhaiskasvatuksesta perittävä asiakasmaksu määräytyy perheen koon ja tulojen sekä lapsen varhaiskasvatuksessa vietetyn ajan perusteella.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki (1503/2016) tuli voimaan 1.3.2017. Laissa säädetään kunnan järjestämässä päiväko- ja perhepäivähoidossa perittävistä maksuista. Laki ei koske yksityisesti järjestettävää varhaiskasvatusta.

Lähde: Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) [<http://minedu.fi/varhaiskasvatusmaksut>]

3 [<https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/haku?g=354>]

Käsitteet ja määritelmät

Esiopetus

Kunnalla on lakiin perustuva velvollisuus järjestää esiopetusta. Perusopetuslain (26 a §) mukaan lasten on oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna osallistuttava vuoden kestävään esiopetukseen tai muuhun esiopetuksen tavoitteet saavuttavaan toimintaan⁴. Esiopetus järjestetään kunnan päätöksen mukaisesti päiväkodissa, koulussa tai muussa siihen soveltuvassa paikassa. Esiopetus on maksutonta.

Perusopetuslain mukaista esiopetusta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa ei ole tilastoitu varhaiskasvatustilastoon.

Koko- tai osa-aikainen varhaiskasvatus

Kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen luokitellaan varhaiskasvatus (pl. esiopetus), joka kestää yli 5 tuntia vuorokaudessa tai yli 107,5 tuntia kuukaudessa.

Osa-aikaiseen varhaiskasvatukseen luetaan 5 tuntia tai sen alle kestävä päivittäinen varhaiskasvatus tai 107,5 tuntia kuukaudessa tai sen alle kestävä osa-aikainen varhaiskasvatus.

Kunnallinen varhaiskasvatus

Kunnalliseen varhaiskasvatukseen lasketaan kuuluvaksi kunnan tai kuntayhtymän järjestämä päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito sekä kunnan ostopalveluina yksityisiltä päiväkodeilta, perhepäivähoitajilta tai yksityisiltä hoitajilta ostetut varhaiskasvatuspalvelut. Kunnallisesta varhaiskasvatuksesta peritään perheen tulojen ja koon mukaan määräytyvä asiakasmaksu. Tässä tilastoraportissa kunnalliseen varhaiskasvatukseen ei ole sisällytetty niitä lapsia, joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatuksen järjestämistä varten.

Palveluseteli

Kunnan myöntämän palvelusetelin avulla asiakas voi itse valita kunnan hyväksymistä yksityisistä palveluntuottajista sen, jonka palveluita hän haluaa varhaiskasvatuksessa käyttää. Kunta sitoutuu tällöin maksamaan asiakkaan hankkiman palvelun setelin arvoon asti. Palvelusetelin arvon määrittelee kunta.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Alle kouluikäisillä lapsilla on vanhempainvapaan jälkeen subjektiivinen oikeus kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen ja yksityisen varhaiskasvatuksen valvonta ovat kunnan vastuulla. Joissain kunnissa on käytössä varhaiskasvatuksen palveluseteli, jolloin perhe voi valita kunnan hyväksymien yksityisten palveluntarjoajien joukosta parhaiten soveltuvan varhaiskasvatuspaikan. Vanhemmat voivat kunnallisen varhaiskasvatuspaikan sijaan valita myös Kelan yksityisen hoidon tuen yksityisen varhaiskasvatuspaikan järjestämistä varten. Varhaiskasvatus voidaan toteuttaa myös ns. avoimena varhaiskasvatustoimintana kuten esimerkiksi kerho- tai leikkitoimintana.

Varhaiskasvatuslaki (540/2018) 1.9.2018 alkaen [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036>]

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatus voi olla kunnan tai yksityisen palvelun tuottajan järjestämää tai tuottamaa päiväkotitoimintaa, perhepäivähoitoa tai avointa varhaiskasvatustoimintaa kuten kerho- tai leikkitoimintaa.

Ryhmäperhepäivähoito on perhepäivähoidon ja päiväkodin välille sijoittuva toimintamuoto. Ryhmäperhepäivähoidossa hoidetut lapset sisältyvät tilastossa perhepäivähoidon tietoihin.

[<https://minedu.fi/varhaiskasvatuspalvelut>]

4 [<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628#L7P26a>]

Yksityisen hoidon tuki

Yksityisen hoidon tuella tarkoitetaan Kelan maksamaa yksityisen hoidon tukea, johon kuuluu hoitoraha ja hoitolisä. Hoitorahaa voivat hakea perheet, jotka eivät saa kotihoidon tukea ja joiden alle kouluikäiset lapset eivät ole kunnallisessa varhaiskasvatuksessa. Yksityisen varhaiskasvatuspalvelun asiakasmaksu määräytyy palvelua tuottavan toimijan hinnoittelun mukaan.

Yksityisen hoidon tuki [<http://www.kela.fi/yksityisen-hoidon-tuki>]

Laki lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta (Finlex) [<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961128>]

www.thl.fi/tilastot/paivahoito

Liitetaulukot - Bilagetabeller

1. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten lukumäärät ja niiden osuus (%) väestön 1–6-vuotiaista maakunnittain 31.12.2018 ja 31.12.2017

2. Varhaiskasvatuksen jakautuminen kunnan kustantaman päiväkotitoiminnan, perhepäivähoidon ja kuntien myöntämien palvelusetelien sekä Kelan yksityisen hoidon tuen välillä maakunnittain 31.12.2018, % varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset yhteensä

Tiedonkeruun ohjeet, määritelmät ja lomakkeet löytyvät osoitteesta:

<https://thl.fi/fi/tilastot-ja-data/ohjeet-tietojen-toimittamiseen/sosiaalipalvelujen-toimintatilasto>

1. Antalet barn som deltog i småbarnspedagogik och deras andel (%) av invånarna i åldern 1–6 år enligt landskap 31.12.2018 och 31.12.2017

2. Fördelning av småbarnspedagogiken i kommunalt finansierad verksamhet på daghem, familjedagvård och servicesedel som kommunen beviljat samt barn som vårdats med stöd för privat vård (Fpa) enligt landskap 31.12.2018, av alla barn som deltog i småbarnspedagogik, %

Datansamlingsblanketten och definitioner samt anvisningarna finns på adressen:

<https://thl.fi/sv/web/thlfi-sv/statistik/datansamlingar/statistiken-over-verksamheten-inom-sociala-tjanster>

Laatuseloste

Varhaiskasvatustilasto

Tilastotietojen relevanssi

Varhaiskasvatustilasto sisältää alueittaista tietoa varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista vuosittain. Kunnan kustantamaa varhaiskasvatusta on koko- ja osa-aikainen päiväkotitoiminta ja perhepäivähoito. Tilastossa tietoa esitetään myös Kelan yksityisen hoidon tuella varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista iän mukaan. Tilasto sisältää myös varhaiskasvatuksen palveluseteleitä käyttäneiden lasten lukumäärät vuodesta 2015 alkaen. Tämän kohdan tiedot kysytään erikseen alle 3-vuotiaista ja 3 vuotta täyttäneistä lapsista.

Varhaiskasvatustilaston tiedonkeruu on osa sosiaalipalvelujen toimintatilastoa, jota Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on kerännyt tilastovuodesta 2015 alkaen. Tilastokeskus on aikaisemmin kerännyt vastaavat tiedot osana Kuntien talous- ja toimintatilastoa ja toimittanut ne THL:lle. Kunnallista varhaiskasvatusta koskevat tilastotiedot on poimittavissa Sotkanet –verkkopalvelusta⁵ vuodesta 1994 alkaen.

Sosiaalipalvelujen toimintatilaston tiedonkeruuseen lisättiin toimintavuodesta 2015 alkaen kysymys, jotka koskee varhaiskasvatuksen palveluseteleitä saaneiden lasten lukumääriä. Palvelusetelin käyttö mahdollistui 1.8.2009 alkaen jolloin Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä astui voimaan.

THL kerää tietoja lakisääteisten tehtäviensä suorittamiseen (Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksesta annetun lain (668/2008) 2 § momentit 1-3 ja 4d). Tiedonkeruun aineistoa käytetään seuraavissa tilastoissa: varhaiskasvatus, lastensuojelu, kasvatus- ja perheneuvonta, ikääntyneiden palvelut, vammaisten palvelut ja päihdehuolto.

Tässä tilastoraportissa käytetyn perusaineiston eli Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston laatuseloste koskien vuoden 2014 ja sitä aiempien vuosien tietoja löytyy Tilastokeskuksen sivuilta:

[http://www.tilastokeskus.fi/til/ktt/2012/ktt_2012_2013-11-06_laa_001_fi.html]

Tilasto on tuotettu tukemaan kansallista päätöksentekoa ja ohjausta. Tilasto on suunnattu opetus- ja sosiaalialan päätöksentekijöille ja suunnittelijoille, alan tutkijoille ja opiskelijoille sekä kaikille, jotka tarvitsevat perustietoa lasten varhaiskasvatuksesta.

Menetelmäkuvaus

Varhaiskasvatustilaston aineisto kerätään sähköisellä tiedonkeruulomakkeella vuosittain kaikilta Suomen kunnilta.

Varhaiskasvatustilaston tiedot ovat ajankohdalta 31.12. Käytetyt käsitteet ja määritelmät on selitetty tilastoraportin Käsitteet ja määritelmät -osassa.

Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

THL sai tilastointivuoteen 2014 asti Tilastokeskuksen kunnilta ja kuntayhtymiltä keräämät ja tarkistamat, sosiaalipalvelujen toimintaa koskevat tiedot joihin sisältyi mm. varhaiskasvatus (ent. lasten päivähoito). Pyydettyjen tietojen tehtäväluokitus, käsitteet ja määritelmät perustuvat Tilastokeskuksen ja Suomen Kuntaliiton antamaan ohjeeseen ”Kuntien ja kuntayhtymien talous- ja toimintatilaston luokitukset”.

Vuodesta 2015 alkaen, joilloin sosiaalipalvelujen toimintatilaston tietojen keruu ja aineiston tarkistus siirtyi THL:ään, tilaston tietosisältöä supistettiin, mutta käsitteet ja määritelmät säilyivät samoina, joten aikasarjat ovat vertailukelpoisia.

Yksityisen hoidon tuki -tilastoaineisto saadaan Kelalta kunnittain ja ikävuosittain. THL ei tee tarkistuksia Kelan lähettämään aineistoon.

5 [<https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/haku?g=354>]

Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

THL tuottaa ja julkaisee varhaiskasvatusta koskevan tilaston kerran vuodessa. Julkaisuajankohta on aikaisempina vuosina ollut joulukuu mutta nykyisen tiedonkeruuprosessin vakiintuessa julkaisuajankohtaa on pystytty aikaistamaan. Vuoden 2018 tilasto julkaistaan syyskuussa 2019.

Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Varhaiskasvatusta koskevat tilastoraportit julkaistaan THL:n verkkosivulla osoitteessa www.thl.fi/tilastot/paivahoito. Keskeisimpiä tietoja raportoidaan kansallisesti myös THL:n tilastollisissa vuosikirjoissa. Kansainvälisesti tiedot raportoidaan mm. NOMEKON⁶ tietokannoissa ja julkaisuissa.

Sotkanet-verkkopalvelusta voi poimia aikasarja- ja aluetietoja lasten kunnallisesta varhaiskasvatuksesta sekä Kelan yksityisen hoidon tuella hoidetuista lapsista. Indikaattorit saa näkyviin asiansalla varhaiskasvatus tai lasten päivähoito. Varhaiskasvatuksen palveluseleitä käyttäneiden lasten lukumäärät saa näkyviin Sotkanet-verkkopalvelusta⁷ asiansalla palveluseteli.

Tilastojen vertailukelpoisuus

Vertailukelpoista, sähköisessä muodossa olevaa kunnallista varhaiskasvatustilastotietoa on saatavissa vuodesta 1997 lähtien sähköisessä muodossa Sotkanet-verkkopalvelussa. Tätä vanhempaa valtakunnallista aikasarjatietoa löytyy mm. Sosiaali- ja terveysalan tilastollisesta vuosikirjasta ja erillisistä painetuista tilastojulkaisuista. Varhaiskasvatuksen palveluseleitä saaneiden lasten lukumäärät löytyvät Sotkanet-verkkopalvelusta toimintavuodesta 2015 alkaen.

Lukumäärät Kelan yksityisen hoidon tukea varhaiskasvatuksessa käyttäneistä lapsista on poimittavissa Sotkanet-verkkopalvelusta vuodesta 2007 lähtien.

Palvelusetelin käyttö varhaiskasvatuksessa on ollut mahdollista 1.8.2009 alkaen jolloin Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (24.7.2009/569) astui voimaan. Palveluseteli lisättiin osaksi sosiaalipalvelujen toimintatilaston tiedonkeruuta vuodesta 2015 alkaen, tätä aikaisemmilta vuosilta (2009–2014) THL:n varhaiskasvatustilastossa ei ole tietoa varhaiskasvatuksen palveluseleitä käyttäneiden lasten lukumääristä.

Kuntaliitto on selvittänyt vuodesta 2008 alkaen joka toinen vuosi lasten kotihoidon tuen ja yksityisen hoidon tuen kuntalisiin liittyviä summia ja laajuutta kunnissa. Palveluseteli otettiin kyselyyn mukaan vuodesta 2012 alkaen, jolloin palveluseteli oli käytössä 25 kunnassa⁸. Vuonna 2014, varhaiskasvatuksen palveluseteli oli kyselyn mukaan käytössä 38 kunnassa, vuonna 2016 vastaava lukumäärä oli 48 ja vuonna 2018 se oli 75⁹.

Uusi Varhaiskasvatustilaki astui voimaan 1.8.2015. Lain vaikutukset näkyvät tilastoinnissa alkuvaiheessa ennen kaikkea käsitteiden muuttumisena. Vuoteen 2014 asti on käytetty käsitettä ”Lasten päivähoito” ja vuodesta 2015 alkaen se on korvattu käsitteellä ”Varhaiskasvatus”. Nykyinen, voimassa oleva varhaiskasvatustilaki astui voimaan 1.9.2018 alkaen.

Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tilasto sisältää tiedot varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista. Kuntien kustantamaan varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista on saatavilla vertailukelpoinen aikasarja, kuten on myös Kelan yksityisen hoidon tukea saaneista lapsista. Sen sijaan varhaiskasvatuksen palvelusetelin käytöstä tietoa on saatavilla toimintavuodesta 2015 alkaen, vuosilta 2009–2014 tietoja ei ole saatavilla. Palvelusetelin käyttö varhaiskasvatuksessa on ollut mahdollista 1.8.2009 alkaen.

6 [<http://nowbase.org>]

7 [<https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/haku?g=191>]

8 [<https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2016/kyselytuloksia-varhaiskasvatuksesta-kuntalisan-maksu-vahentynyt-palvelusetelin>]

9 [https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Kuntalis%C3%A4t_palveluseteli_raportti_2018_tiedoteliite_19062018.pdf]

Varhaiskasvatus 2018 -tilastoraportin erityiskysymykset

Varhaiskasvatustilaston tiedot saatiin kaikista Suomen 311 kunnasta vuodelta 2018. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten määrän nousua tarkasteltaessa tulee huomioida että vuoden 2017 tietoja ei saatu lainkaan kuudelta kunnalta (Heinola, Padasjoki, Luumäki, Savitaipale, Utajärvi, Kittilä). Näissä vuonna 2017 kyselyyn vastaamatta jättäneissä kunnissa 1 243 lasta osallistui varhaiskasvatukseen vuonna 2018 ja näiden lasten osuus oli 0,5 prosenttia kaikista varhaiskasvatukseen osallistuneista lapsista (252 216).

Kunnat ovat tehneet korjauksia aiempien vuosien tilastotiedoille. Korjaukset on päivitetty Sotkanet -verkkopalveluun.

Liitetaulukko 1a. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten lukumäärät ja niiden osuus (%) väestön 1–6-vuotiaista maakunnittain 31.12.2018.

Kunnan kustantama varhaiskasvatus			Lapsia perhepäivähoidossa		Lapset joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatuksen järjestämistä varten	Kelan yksityisen hoidon tukea saaneet lapset	Varhaiskasvatus yhteensä	Varhaiskasvatuksen osuus 1–6-vuotiaista, %	Väestön 1–6-vuotiaat 31.12.
Lapsia päiväkodeissa	joista kokoaikainen päiväkotitoiminta	joista kokoaikainen perhepäivähoito							
Koko maa	191 769	141 127	18 361	15 549	27 847	14 239	252 216	73,9	341 269
Uusimaa	68 223	52 505	2 904	2 730	4 422	8 926	84 475	76,7	110 130
Varsinais-Suomi	15 745	11 928	1 628	1 343	3 825	770	21 968	79,1	27 758
Satakunta	5 973	4 323	1 165	978	1 272	342	8 752	71,1	12 315
Kanta-Häme	5 192	4 074	606	564	947	343	7 088	73,1	9 702
Pirkanmaa	18 931	14 324	1 219	1 106	2 406	1 274	23 830	73,8	32 303
Päijät-Häme	5 816	4 342	546	455	810	806	7 978	72,0	11 074
Kymenlaakso	4 973	3 040	294	223	1 244	89	6 600	75,0	8 801
Etelä-Karjala	4 007	2 585	310	265	290	127	4 734	72,7	6 515
Etelä-Savo	3 478	2 248	629	532	898	133	5 138	75,7	6 786
Pohjois-Savo	7 288	5 315	1 185	1 009	2 065	106	10 644	76,3	13 954
Pohjois-Karjala	4 493	3 242	1 050	873	222	37	5 802	65,9	8 802
Keski-Suomi	8 143	5 264	1 124	893	2 554	50	11 871	70,6	16 818
Etelä-Pohjanmaa	6 353	4 489	1 450	1 168	677	60	8 540	70,4	12 137
Pohjanmaa	7 796	5 258	893	757	532	107	9 328	76,6	12 182
Keski-Pohjanmaa	2 677	1 822	388	321	-	87	3 152	61,9	5 096
Pohjois-Pohjanmaa	13 638	10 192	2 005	1 510	3 658	890	20 191	65,2	30 970
Kainuu	2 202	1 446	200	174	598	29	3 029	78,5	3 860
Lappi	5 403	3 806	719	627	1 427	58	7 607	75,3	10 104
Ahvenanmaa	1 438	924	46	21	-	-	1 484	75,6	1 962

Liitetaulukko 1b. Varhaiskasvatukseen osallistuneiden lasten lukumäärät ja niiden osuus (%) väestön 1–6-vuotiaista maakunnittain 31.12.2017.

Kunnan kustantama varhaiskasvatus	Lapsia päiväkodeissa		Lapsia perhepäivähoidossa		Lapset joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatukseen järjestämistä varten	Kelan yksityisen hoidon tukea saaneet lapset	Varhaiskasvatus yhteensä	Varhaiskasvatuksen osuus 1–6-vuotiaista, %	Väestön 1–6-vuotiaat 31.12.
	joista kokoaikainen päiväkotitoiminta	joista kokoaikainen perhepäivähoito							
Koko maa	188 354	133 932	20 578	17 515	23 449	15 587	247 968	70,7	350 703
Uusimaa	67 624	50 641	3 244	3 051	2 884	9 034	82 786	74,2	111 599
Varsinais-Suomi	15 602	11 282	1 806	1 557	3 587	916	21 911	76,9	28 475
Satakunta	5 769	3 513	1 303	1 112	1 183	371	8 626	67,9	12 708
Kanta-Häme	5 347	3 894	663	620	802	393	7 205	71,3	10 100
Pirkanmaa	18 795	14 343	1 375	1 207	1 621	1 453	23 244	70,2	33 121
Päijät-Häme ¹⁾	5 286	3 720	565	438	-	1 295	7 146	62,9	11 356
Kymenlaakso	4 856	3 103	340	286	1 176	95	6 467	70,2	9 216
Etelä-Karjala ²⁾	4 062	2 635	333	282	-	163	4 558	66,5	6 849
Etelä-Savo	3 635	2 348	683	567	820	139	5 277	74,0	7 127
Pohjois-Savo	7 143	5 181	1 293	1 122	2 024	145	10 605	73,6	14 415
Pohjois-Karjala	4 172	2 963	1 208	1 021	181	46	5 607	60,8	9 224
Keski-Suomi	7 726	4 857	1 314	1 031	2 347	69	11 456	65,4	17 505
Etelä-Pohjanmaa	5 905	4 135	1 671	1 338	652	43	8 271	65,6	12 603
Pohjanmaa	7 352	4 681	1 107	880	-	113	8 572	68,7	12 484
Keski-Pohjanmaa	2 504	1 731	420	352	-	74	2 998	57,0	5 264
Pohjois-Pohjanmaa ³⁾	14 105	9 226	2 145	1 702	4 443	1 130	21 823	67,9	32 162
Kainuu	2 038	1 271	249	221	504	34	2 825	70,5	4 006
Lappi ⁴⁾	5 034	3 489	810	703	1 225	70	7 139	67,5	10 574
Ahvenanmaa	1 399	919	49	25	-	-	1 448	75,6	1 915

1) Heinolan ja Padasjoen kunnan tiedot puuttuvat vuodelta 2017.

2) Luumäen ja Savitaipaleen tiedot puuttuvat vuodelta 2017.

3) Utajärven tiedot puuttuvat vuodelta 2017.

4) Kittilän tiedot puuttuvat vuodelta 2017.

Liitetaulukko 2. Varhaiskasvatuksen jakautuminen kunnan kustantaman päiväkotitoiminnan, perhepäivähoidon ja kuntien myöntämien palvelusetelien sekä Kelan yksityisen hoidon tuen välillä maakunnittain 31.12.2018, % varhaiskasvatukseen osallistuneet lapset yhteensä.

Kunnan kustantama varhaiskasvatus					Lapset joille kunta on myöntänyt palvelusetelin varhaiskasvatuksen järjestämistä varten, %	Kelan yksityisen hoidon tukea saaneet lapset, %	Varhaiskasvatukseen osallistuneet yhteensä, lkm
Lapsia päiväkodeissa, %	kokoaikainen päiväkotitoiminta, %		Lapsia perhepäivähoidossa, %	kokoaikainen perhepäivähoito, %			
Koko maa	76,0	56,0	7,3	6,2	11,0	5,6	252 216
Uusimaa	80,8	62,2	3,4	3,2	5,2	10,6	84 475
Varsinais-Suomi	71,7	54,3	7,4	6,1	17,4	3,5	21 968
Satakunta	68,2	49,4	13,3	11,2	14,5	3,9	8 752
Kanta-Häme	73,3	57,5	8,5	8,0	13,4	4,8	7 088
Pirkanmaa	79,4	60,1	5,1	4,6	10,1	5,3	23 830
Päijät-Häme	72,9	54,4	6,8	5,7	10,2	10,1	7 978
Kymenlaakso	75,3	46,1	4,5	3,4	18,8	1,3	6 600
Etelä-Karjala	84,6	54,6	6,5	5,6	6,1	2,7	4 734
Etelä-Savo	67,7	43,8	12,2	10,4	17,5	2,6	5 138
Pohjois-Savo	68,5	49,9	11,1	9,5	19,4	1,0	10 644
Pohjois-Karjala	77,4	55,9	18,1	15,0	3,8	0,6	5 802
Keski-Suomi	68,6	44,3	9,5	7,5	21,5	0,4	11 871
Etelä-Pohjanmaa	74,4	52,6	17,0	13,7	7,9	0,7	8 540
Pohjanmaa	83,6	56,4	9,6	8,1	5,7	1,1	9 328
Keski-Pohjanmaa	84,9	57,8	12,3	10,2	-	2,8	3 152
Pohjois-Pohjanmaa	67,5	50,5	9,9	7,5	18,1	4,4	20 191
Kainuu	72,7	47,7	6,6	5,7	19,7	1,0	3 029
Lappi	71,0	50,0	9,5	8,2	18,8	0,8	7 607
Ahvenanmaa	96,9	62,3	3,1	1,4	-	-	1 484

Småbarnspedagogik 2018

Centrala rön

- År 2018 deltog 252 216 barn i småbarnspedagogik. Antalet motsvarar cirka 74 procent av alla invånare i åldern 1–6 år.
- Andelen som använde servicesedel för småbarnspedagogik som beviljas av kommunerna var 11 procent av alla barn som deltog i småbarnspedagogik.
- Andelen som använde FPA:s privatvårdsstöd för småbarnspedagogik var 6 procent.
- Av alla barn som deltog i småbarnspedagogik 2018 gick 76 procent (191 769 barn) på daghem och 7 procent (18 361 barn) i familjedagvård inom den småbarnspedagogik som kommunerna och samkommunerna ordnar själv eller som köpta tjänster.

Salla Säkkinen
salla.sakkinen@thl.fi

Tuula Kuoppala
tuula.kuoppala@thl.fi

INSTITUTET FÖR
HÄLSA OCH VÄLFÄRD

ISSN 1798-0887

Servicesedlar används allt oftare inom småbarnspedagogik

Sammanlagt 252 216 barn deltog i småbarnspedagogik 2018. Antalet motsvarar cirka 74 procent av alla invånare i åldern 1–6 år¹ (Bilagetabell 1.)

Av alla barn som deltog i småbarnspedagogik 2018 gick 76 procent (191 769 barn) på daghem och 7 procent (18 361 barn) i familjedagvård inom den småbarnspedagogik som kommunerna och samkommunerna ordnar själv eller som köpta tjänster.

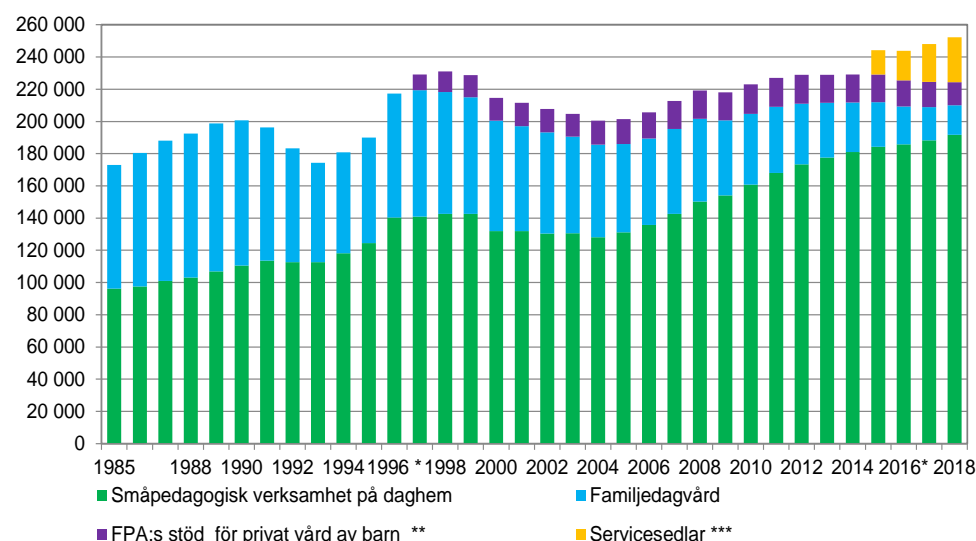
Servicesedeln för småbarnspedagogik som beviljas av kommunen användes vid valet av småbarnspedagogik för 27 847 barn, vilket motsvarar 11 procent av alla barn som deltog i småbarnspedagogik. Användningen av servicesedeln ökade med 19 procent (4 398 st.) jämfört med året innan.

FPA betalade vårdpenning enligt stödet för privat vård av barn för 6 procent (14 239 barn) av de barn som deltog i småbarnspedagogik. FPA:s stöd för privat vård av barn är ett alternativ till den småbarnspedagogik som kommunen ordnar.

Det förekom stora skillnader mellan olika åldersgrupper vad gäller andelen barn som deltar i småbarnspedagogik. Sammanlagt 1 procent av barnen under 1 år, 66 procent av tvååringarna och nästan 89 procent av femåringarna deltog i småbarnspedagogik.

Uppgifterna om antalet barn hämtades den 31 december.

FIGUR 1. Barn som deltar i småbarnspedagogik 1985–2018

* Subjektiv rätt till dagvård infördes för alla barn under skolåldern från år 1996.

** Lagen om stöd för hemvård och privat vård av barn trädde i kraft den 1 augusti 1997.

*** Ändring i datainsamlingen och statistikföringen. Från och med verksamhetsåret 2015 finns data att få även om de barn för vilka kommunen beviljat en servicesedel för småbarnspedagogik. Lag om servicesedlar inom social- och hälsovården från och med 1.8.2009.

1 [Källa: Befolkningsstruktur 2018, Statistikcentralen](#)

Bilagetabell 1a. Antalet barn som deltog i småbarnspedagogik och deras andel (%) av invånarna i åldern 1–6 år enligt landskap 31.12.2018.

Småbarnspedagogik som finansieras av kommun					Servicesedel som kommunen beviljat för ordnande av barnets småbarnspedagogiken, antal barn	Barn som vårdats med stöd för privat vård (Fpa)	Småbarnspedagogik totalt	Alla barn som deltog i småbarnspedagogik, % av 1–6-åringarna	1–6-åringar, antal per 31.12.
Barn på daghem	där av barn i heldagsverksamhet på daghem		Barn i familjedagvård	där av barn i heldagsverksamhet i familjedagvård					
Hela landet	191 769	141 127	18 361	15 549	27 847	14 239	252 216	73,9	341 269
Nyland	68 223	52 505	2 904	2 730	4 422	8 926	84 475	76,7	110 130
Egentliga Finland	15 745	11 928	1 628	1 343	3 825	770	21 968	79,1	27 758
Satakunta	5 973	4 323	1 165	978	1 272	342	8 752	71,1	12 315
Egentliga Tavastland	5 192	4 074	606	564	947	343	7 088	73,1	9 702
Birkaland	18 931	14 324	1 219	1 106	2 406	1 274	23 830	73,8	32 303
Päijänne-Tavastland	5 816	4 342	546	455	810	806	7 978	72,0	11 074
Kymmenedalen	4 973	3 040	294	223	1 244	89	6 600	75,0	8 801
Södra Karelen	4 007	2 585	310	265	290	127	4 734	72,7	6 515
Södra Savolax	3 478	2 248	629	532	898	133	5 138	75,7	6 786
Norra Savolax	7 288	5 315	1 185	1 009	2 065	106	10 644	76,3	13 954
Norra Karelen	4 493	3 242	1 050	873	222	37	5 802	65,9	8 802
Mellersta Finland	8 143	5 264	1 124	893	2 554	50	11 871	70,6	16 818
Södra Österbotten	6 353	4 489	1 450	1 168	677	60	8 540	70,4	12 137
Österbotten	7 796	5 258	893	757	532	107	9 328	76,6	12 182
Mellersta Österbotten	2 677	1 822	388	321	-	87	3 152	61,9	5 096
Norra Österbotten	13 638	10 192	2 005	1 510	3 658	890	20 191	65,2	30 970
Kajanaland	2 202	1 446	200	174	598	29	3 029	78,5	3 860
Lapland	5 403	3 806	719	627	1 427	58	7 607	75,3	10 104
Åland	1 438	924	46	21	-	-	1 484	75,6	1 962

Bilagetabell 1b. Antalet barn som deltog i småbarnspedagogik och deras andel (%) av invånarna i åldern 1–6 år enligt landskap 31.12.2017.

	Småbarnspedagogik som finansieras av kommun				Servicesedel som kommunen beviljat för ordnande av barnets småbarnspedagogiken, antal barn	Barn som vårdats med stöd för privat vård (Fpa)	Småbarnspedagogik totalt	Alla barn som deltog i småbarnspedagogik, % av 1–6-åringarna	1–6-åringar, antal per 31.12.
	Barn på daghem	Barn i familjedagvård							
		där av barn i heldagsverksamhet på daghem		där av barn i heldagsverksamhet i familjedagvård					
Hela landet	188 354	133 932	20 578	17 515	23 449	15 587	247 968	70,7	350 703
Nyland	67 624	50 641	3 244	3 051	2 884	9 034	82 786	74,2	111 599
Egentliga Finland	15 602	11 282	1 806	1 557	3 587	916	21 911	76,9	28 475
Satakunta	5 769	3 513	1 303	1 112	1 183	371	8 626	67,9	12 708
Egentliga Tavastland	5 347	3 894	663	620	802	393	7 205	71,3	10 100
Birkaland	18 795	14 343	1 375	1 207	1 621	1 453	23 244	70,2	33 121
Päijänne-Tavastland ¹⁾	5 286	3 720	565	438	-	1 295	7 146	62,9	11 356
Kymmenedalen	4 856	3 103	340	286	1 176	95	6 467	70,2	9 216
Södra Karelen ²⁾	4 062	2 635	333	282	-	163	4 558	66,5	6 849
Södra Savolax	3 635	2 348	683	567	820	139	5 277	74,0	7 127
Norra Savolax	7 143	5 181	1 293	1 122	2 024	145	10 605	73,6	14 415
Norra Karelen	4 172	2 963	1 208	1 021	181	46	5 607	60,8	9 224
Mellersta Finland	7 726	4 857	1 314	1 031	2 347	69	11 456	65,4	17 505
Södra Österbotten	5 905	4 135	1 671	1 338	652	43	8 271	65,6	12 603
Österbotten	7 352	4 681	1 107	880	-	113	8 572	68,7	12 484
Mellersta Österbotten	2 504	1 731	420	352	-	74	2 998	57,0	5 264
Norra Österbotten ³⁾	14 105	9 226	2 145	1 702	4 443	1 130	21 823	67,9	32 162
Kajanaland	2 038	1 271	249	221	504	34	2 825	70,5	4 006
Lappland ⁴⁾	5 034	3 489	810	703	1 225	70	7 139	67,5	10 574
Åland	1 399	919	49	25	-	-	1 448	75,6	1 915

1) Heinola och Padasjoki, års 2017 uppgift inte tillgänglig.

2) Luumäki och Savitaipale, års 2017 uppgift inte tillgänglig.

3) Utajärvi, års 2017 uppgift inte tillgänglig.

4) Kittilä, års 2017 uppgift inte tillgänglig.

Bilagetabell 2. Fördelning av småbarnspedagogiken i kommunalt finansierad verksamhet på daghem, familjedagvård och servicesedel som kommunen beviljat samt barn som vårdats med stöd för privat vård (Fpa) enligt landskap 31.12.2018, av alla barn som deltog i småbarnspedagogik, %

Småbarnspedagogik som finansieras av kommun					Servicesedel som kommunen beviljat för ordnande av barnets småbarnspedagogiken, %	Barn som vårdats med stöd för privat vård (Fpa), %	Alla barn som deltog i småbarnspedagogik, antal
Barn på daghem, %	Barn i familjedagvård, %						
	barn i heldagsverksamhet på daghem, %	barn i heldagsverksamhet i familjedagvård, %					
Hela landet	76,0	56,0	7,3	6,2	11,0	5,6	252 216
Nyland	80,8	62,2	3,4	3,2	5,2	10,6	84 475
Egentliga Finland	71,7	54,3	7,4	6,1	17,4	3,5	21 968
Satakunta	68,2	49,4	13,3	11,2	14,5	3,9	8 752
Egentliga Tavastland	73,3	57,5	8,5	8,0	13,4	4,8	7 088
Birkaland	79,4	60,1	5,1	4,6	10,1	5,3	23 830
Päijänne-Tavastland	72,9	54,4	6,8	5,7	10,2	10,1	7 978
Kymmenedalen	75,3	46,1	4,5	3,4	18,8	1,3	6 600
Södra Karelen	84,6	54,6	6,5	5,6	6,1	2,7	4 734
Södra Savolax	67,7	43,8	12,2	10,4	17,5	2,6	5 138
Norra Savolax	68,5	49,9	11,1	9,5	19,4	1,0	10 644
Norra Karelen	77,4	55,9	18,1	15,0	3,8	0,6	5 802
Mellersta Finland	68,6	44,3	9,5	7,5	21,5	0,4	11 871
Södra Österbotten	74,4	52,6	17,0	13,7	7,9	0,7	8 540
Österbotten	83,6	56,4	9,6	8,1	5,7	1,1	9 328
Mellersta Österbotten	84,9	57,8	12,3	10,2	-	2,8	3 152
Norra Österbotten	67,5	50,5	9,9	7,5	18,1	4,4	20 191
Kajanaland	72,7	47,7	6,6	5,7	19,7	1,0	3 029
Lapland	71,0	50,0	9,5	8,2	18,8	0,8	7 607
Åland	96,9	62,3	3,1	1,4	-	-	1 484